

Окремо треба звернути увагу на такі спеціальні імпорتنі процедури, як запровадження тимчасової надбавки до діючих ставок ввізного мита на деякі товари та додатковий імпорتنий збір, які використовуються з метою мінімізації впливу світової фінансової кризи на стан платіжного балансу України і по своїй суті належать до заходів тарифного регулювання.

Слід зазначити, що митний тариф не єдиний економічний інструмент державного регулювання зовнішньої торгівлі. Крім нього до системи економічного інструментарію митно-тарифного регулювання можна віднести як податки, особливо це стосується непрямих податків (нарахування акцизного податку чи податку на додану вартість при імпорті), так і різні види митних чи інших зборів.

Література:

1. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

2. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підручник / За ред. О.П. Гребельника. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 696 с.

В'ячеслав Герасимчук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Амбрик Л. П.

ПЕРЕДУМОВИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБЛИВИХ ВИДІВ МИТА ЯК ЗАСОБІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВИ

Україна йде по шляху інтеграції до світового економічного простору, тому для ефективного функціонування її економіки виникає необхідність прийняття відповідних зобов'язань щодо застосування певних спеціальних заходів у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ці зобов'язання, в основному, стосуються обмеження у використанні тарифних та нетарифних методів протекціонізму внутрішнього ринку. Варто зазначити, що проблематика, пов'язана з економічною незалежністю і захищеністю, є актуальною і для країни, яка всіма силами сприяє прискоренню процесу входження до світової системи господарської діяльності.

У передбачених критичних ситуаціях використовуються спеціальні тарифні заходи, класифікація яких відбувається відповідно принципу обмеження. Їх поділяють на наступні види: компенсаційне, спеціальне та антидемпінгове мито. В науковій літературі вони ще носять назву – дискримінаційні, бо їхній рівень є значно вищим, ніж звичайний, та їхнє використання відбувається суто для посилення тарифного тиску на продукцію, вироблену закордоном, із метою зниження її конкурентного впливу на вітчизняні товари.

Зазвичай, використання таких різновидів мита є заходом тимчасовим, і держава застосовує їх із метою захисту від спроб здійснення недобросовісної конкуренції зі сторони її торгових партнерів, або як відповідь із приводу дискримінаційних дій, при порушенні інтересів країни іншими державами.

Іншим важливим аспектом застосування особливих видів мита є їх «точковий характер» здійснення впливу. Вони мають застосовуватись відносно імпорту окремих видів іноземних товарів чи визначених окремих закордонних виробників, які використовують заходи демпінгу чи субсидії при здійсненні експорту або виробництві продукції, а також при існуючій загрозі для ринку України, викликаній ймовірністю масового імпортування товарів.

Перш ніж будуть застосовані особливі види мита, провадиться відповідне розслідування (уряд країни дає відповідне доручення) конкретно-визначених випадків із метою виявлення об'єктивних доказів того, що саме негативний вплив іноземних конкурентів завдав або невідворотно загрожує заподіяти істотні збитки будь-якій галузі економіки країни. Ці умовності ускладнюють процес введення та застосування особливих видів мита. Під час процесу розслідування відбуваються двосторонні переговори, йде

визначення позицій, виявляються можливі пояснення ситуації, яка виникла, проводяться спроби розв'язати існуючу проблему іншим, альтернативним шляхом. Варто зауважити, що введення цих особливих видів мита є заходом надзвичайним, і використовується країнами, зазвичай, для врегулювання торгівельних непорозумінь та суперечностей [1].

Справляння особливих видів мита відбувається на основі відповідних рішень Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі про задіяння компенсаційних, антидемпінгових, або спеціальних заходів, які були прийняті згідно до Законів України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» [2], «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» [3], «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» [4]. Зауважимо, що подання сертифікату про походження товарів є передбаченою обов'язковою умовою для продукції, ввезення якої з відповідної країни врегульовується рішеннями, прийнятими Міжвідомчою комісією з міжнародної торгівлі у зв'язку із застосуванням заходів регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що були прийняті у рамках повноважень, визначених законами України, зазначеними вище.

У тому випадку, коли імпорт товару є об'єктом компенсаційних, антидемпінгових або спеціальних заходів, преференції не зупиняються або встановлюються, чи припиняються відповідним органом, що здійснив їх встановлення, якщо в міжнародних угодах (договорах) не передбачено протилежне, які набрали чинності в передбаченому порядку. Компенсаційне, антидемпінгове та спеціальне мито застосовуються при відсутності залежності щодо інших видів мита та на умовах, які визначені чинним законодавством.

У країнах світу з високим економічним розвитком використання митного тарифу, як інструменту обмежувального заходу, при здійсненні регулювання у сфері зовнішньоторговельних операцій, є одним із найбільш поширених способів здійснення конкурентної боротьби на рівні світового ринку. Методи боротьби, що використовуються Україною за позиціонування на світових ринках і захист вітчизняного товаровиробника, зазвичай здійснюються з певною затримкою, що при умові трансформації економічної системи, сильно шкодить економіці держави, завдаючи їй значних втрат. Окрім цього, вступ України до економічних організацій міжнародного рівня звужує інструментарій, який використовується для регулювання зовнішньоторговельних операцій, особливо в плані використання митно-тарифних регуляторів. Але, беручи до уваги усі можливості, які можуть відкритися перед Україною, в разі її членства у міжнародних об'єднаннях, вищезгадані проблеми відходять на другий план. У свою чергу, це дає змогу державі чинити тиск на інші країни, застосовуючи до їхніх товарів додаткові види мита, або високі митні ставки, чи навпаки, надавати пільги, цим самим прив'язуючи їх до свого ринку, а також здійснювати дискримінаційну торгівельну політику, утворюючи митні зони і союзи.

Література:

1. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
2. Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22.12.1998 № 330-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/330-14>.
3. Закон України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» від 22.12.1998 № 331-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/331-14>.
4. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну» від 22.12.1998 № 332-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/332-14>.
5. Здійснення митної справи / за заг. ред. А. Д. Войцещука. – Хмельницький : Видавництво «ІНТРАДА», 2011. – 552 с.